

Infospot

De TOP 25 van de werkzame bestanddelen in de uitgaven in de ambulante sector van de verzekering voor geneeskundige verzorging in 2018

December 2019

De TOP 25 van de werkzame bestanddelen¹ vertegenwoordigen 35 % van de totale netto-uitgaven (dit zijn de uitgaven voor de verplichte ziekteverzekering) en 23 % van het behandelingsvolume (DDD²). Ter verduidelijking: er bestaan naast deze 25 werkzame bestanddelen nog 724 werkzame bestanddelen waarvoor er een tegemoetkoming is door de verplichte ziekteverzekering in de ambulante sector.

Tabel 1: TOP 25 (2018)

Plaats netto bedrag 2018	ATC	Werkzaam bestanddeel	Nettobedrag 2018	DDD 2018	Aandeel van despecialisten in het volume	Aantal patiënten 2018	Gemidd. jaarlijkse toename nettobedrag van de drie laatste jaren	Jaar van de 1 ^e vergoeding van het werkzaam bestanddeel	1 ^{ste} jaar van verschijning in de TOP 25
1	L04AB04	ADALIMUMAB***	154.235.883	4.144.814	100%	13.943	7.922.103	2004	2006
2	B01AF01	RIVAROXABAN***	62.754.914	23.579.714	18%	88.676	4.579.189	2009	2013
3	A02BC02	PANTOPRAZOL	61.172.045	208.227.656	15%	1.364.047	1.578.083	1997	2002
4	B01AF02	APIXABAN***	58.356.123	19.570.805	17%	80.732	12.073.100	2012	2015
5	B02BD02	BLOEDSTOLLINGSFACTOR VIII (ANTIHEMOPHILIEFACTOR A)	52.733.269	119.285	72%	278	303.102	1980*	2002
6	L04AB01	ETANERCEPT	51.580.643	1.977.248	100%	7.338	-7.006.961	2002	2005
7	L04AC05	USTEKINUMAB	35.899.877	1.417.083	98%	3.031	6.336.321	2010	2016
8	J05AR13	LAMIVUDINE, ABACAVIR EN DOLUTEGRAVIR	32.861.257	1.085.318	72%	3.476	8.399.108	2015	2016
9	M05BX04	DENOSUMAB***	30.955.690	36.305.636	43%	52.517	-867.503	2010	2013
10	N05AX13	PALIPERIDON	30.547.105	4.573.868	53%	15.366	2.465.555	2009	2014
11	A10AE04	INSULINE GLARGINE	30.062.233	22.358.456	56%	88.143	1.082.384	2004	2012
12	A02BC01	OMEPRAZOL	29.029.744	127.738.668	14%	594.294	-560.458	1989	1997*
13	C10AA05	ATORVASTATINE	27.411.462	217.048.716	15%	539.700	-416.019	1998	1999
14	B01AE07	DABIGATRAN ETEXILAAT***	25.571.643	8.643.793	16%	33.927	1.527.550	2009	2016
15	L04AB06	GOLIMUMAB	25.277.900	762.338	100%	2.552	965.713	2010	2015
16	A10BA02	METFORMINE	24.975.858	115.248.553	14%	548.658	597.960	1980*	2013
17	C07AB07	BISOPROLOL	24.437.829	108.278.272	11%	781.267	-282.281	1988	1997*
18	C10AA01	SIMVASTATINE	24.202.664	148.199.486	10%	548.494	-1.415.954	1990	1997*
19	L04AC10	SECUKINUMAB	23.462.941	635.220	100%	2.547	5.960.439	2016	2018
20	B01AB05	ENOXAPARINE	23.208.454	17.133.420	47%	261.808	-715.399	1989	2010
21	L04AX07	DIMETHYLFUMARAAT***	23.183.356	545.389	74%	2.110	6.905.135	2015	2018
22	B01AF03	EDOXABAN***	22.676.383	7.787.757	26%	35.100	12.934.723	2016	2018
23	C10AA07	ROSUVASTATINE	22.277.240	127.890.473	12%	306.413	-15.447.399	2003	2006
24	J05AR18	EMTRICITABINE MET TENOFIVIR ALAFEN., ELVITEGRAVIR EN COBICISTAT	22.142.298	673.283	71%	2.175	5.101.895	2016	2018
25	R03AK08	FORMOTEROL MET BECLOMETASON	21.555.406	18.770.880	20%	223.758	1.830.187	2008	2017
TOTAAL TOP 25			940.572.217	1.222.716.132	17%	-	-	-	-

* 1980 of nog vroeger
**1997 is het eerste jaar waarin Farmanetgegevens beschikbaar waren; deze moleculen zal waarschijnlijk vroeger in de TOP 25 verschenen zijn.
***Voor dit product kan het nettobedrag (kost voor het RIZIV in open officina) lager zijn als gevolg van financiële compensaties in verband met overeenkomsten afgesloten overeenkomst art.81, 81bis/art.111, 112 of 113.

Bron: RIZIV – Farmanet

1. Deze top 25 heeft enkel betrekking op de werkzame bestanddelen die door de open officina worden afgeleverd.
2. Defined Daily Dose ; een groep deskundigen van de WHO definiëren per werkzaam bestanddeel een gemiddelde dagdosis (DDD) rekening houdend met de dosis die voor het geneesmiddel wordt gebruikt in zijn voornaamste indicatie bij een volwassene. Het gaat uiteraard om een meeteenheid en niet om een norm van goede praktijk.

De TOP25 is in 2018 gevoelig vernieuwd, met voortaan 5 moleculen die voor de eerste keer vergoedbaar werden tijdens de laatste 5 jaren. Het recentste geneesmiddel is Edoxaban (nieuw oraal anticoagulans), vergoedbaar sinds november 2016.

Omgekeerd dateren 8 werkzame bestanddelen van vóór het jaar 2000.

Bepaalde werkzame bestanddelen zijn “oude bekenden” van de TOP 25: omeprazol, simvastatine en bisoprolol waren reeds aanwezig in de TOP 25 van 1997 (het eerste jaar waarin Farmanet-gegevens beschikbaar waren).

We zien een lange termijn trend in het type moleculen dat vertegenwoordigd is in de TOP25. Steeds meer zijn het moleculen die tot het therapeutisch arsenaal van de specialisten behoren. In 2018 zijn er 11 die voor meer dan 50% door specialisten worden voorgeschreven (50% van het aantal DDD). In 2007 waren dat er maar 4 en in 1997 slechts één.

Het is mogelijk om op basis van de databankgegevens het aantal patiënten te bepalen aan wie een bepaald werkzaam bestanddeel minstens éénmaal dat jaar werd afgeleverd³. Deze informatie geeft een ander beeld dan het volume uitgedrukt in DDD of in kost en laat ons toe om de moleculen te typeren volgens :

- de epidemiologie (aantal behandelde patiënten),
- de behandelingsduur (aantal DDD/patiënt),
- de behandelingskost per dag voor de verzekering (netto RIZIV-uitgaven/DDD).

Eén derde van de moleculen in de TOP25 (8 moleculen) wordt slechts afgeleverd aan kleine groepen patiënten (minder dan 10.000 personen), voor langdurige behandelingen (vaak chronisch) met een hoge dagelijkse kost. Typische voorbeelden hiervan zijn de immunosuppressoren, behandelingen voor hemofilie en dimethylfumaraat gebruikt bij de behandeling van multiple sclerose.

Andere moleculen worden daarentegen voorgeschreven aan grote aantallen patiënten maar hebben, gelukkig voor het budget, relatief gezien een lagere dagelijkse kost. In deze groep zien we drie statines (rosuvastatine, atorvastatine en simvastatine) en twee protonpompinhibitoren (omeprazol en pantoprazol; deze laatste molecule wordt inmiddels aan bijna 1,4 miljoen patiënten voorgeschreven).

De **eerste plaats** wordt nog steeds ingenomen door adalimumab, een TNF-remmer die gebruikt wordt om inflammatoire processen bij zware aandoeningen af te remmen als de klassieke behandelingen niet helpen. Adalimumab wordt in 44% van de gevallen voorgeschreven door reumatologen (vooral om reumatoïde polyarthritis te behandelen), in 36% van de gevallen door gastrologen (ziekte van Crohn) en in 16% van de gevallen door dermatologen (psoriasisreuma). Het aantal patiënten blijft beperkt maar de behandeling is duur (37 euro per DDD).

Op de **tweede plaats** staat rivaroxaban, één van de vier nieuwe orale anticoagulantia (NOAC) die in de TOP25 staan. De NOAC hebben in 7 jaar tijd een belangrijke plaats ingenomen onder de anticoagulantia. Ze worden inmiddels gebruikt bij de meerderheid van de behandelingen (59% volgens het aantal DDD), vóór de heparines (26%) en de vitamine K antagonisten (14%).

Op de **derde plaats** staat pantoprazol. In 10 jaar tijd is het volume van deze molecule in DDD maal 7 gegaan. Ze vertegenwoordigt inmiddels 55% van de behandelingen met protonpompinhibitoren.

Deze protonpompinhibitoren zijn sinds het begin van Farmanet nooit uit de TOP25 weggeweest, ondanks belangrijke maatregelen die de prijs van deze behandelingen verlaagden. Tussen 1998 en 2018 werd de gemiddelde prijs door 7 gedeeld maar tezelfdertijd werd het volume van deze behandelingen met 11 vermenigvuldigd.

3. Het aantal verschillende rechthebbenden dat minstens 1 verpakking met het bijhorende werkzame bestanddeel afgeleverd hebben gekregen gedurende het jaar 2018, wordt opgeteld.

De TOP 25 van 2018 bevat:

- zes immunosuppressiva geïndiceerd voor de behandeling van actieve reumatoïde artritis, ziekte van Crohn, psoriasis en multiple sclerose (adalimumab, etanercept, ustekinumab, dimethylfumaaraat, golimumab en secukinumab),
- vijf werkzame bestanddelen die gebruikt worden bij de preventie van trombosen (enoxaparine, rivaroxaban, dabigatran etexilaat, apixiban en edoxaban),
- drie cholesterolverlagende middelen (atorvastatine, rosuvastatine en simvastatine),
- twee antidiabetica (insuline glargine en metformine),
- twee protonpompremmers die dienen om de maagzuursecretie te remmen (omeprazol en pantoprazol),
- twee combinaties gebruikt bij de behandeling van HIV infectie (lamivudine + abacavir + dolutegravir en emtricitabine + tenofovir alafenamide + elvitegravir + cobicistat),
- een werkzaam bestanddeel gebruikt bij o.a. de behandeling van hypertensie (bisoprolol),
- een werkzaam bestanddeel gebruikt bij COPD en astma (formoterol met een corticosteroid),
- een atypisch antipsychoticum geïndiceerd voor de behandeling van schizofrenie en schizo-affectieve stoornissen (paliperidon),
- een stollingsfactor (bloedstollingsfactor VIII),
- een werkzaam bestanddeel (denosumab) dat zowel voor de behandeling van osteoporose als solide tumoren met botmetastasen gebruikt wordt.

Verantwoordelijke uitgever: J. De Cock, Tervurenlaan 211, 1150 Brussel

Realisatie: Dienst voor geneeskundige verzorging van het RIZIV

Grafisch design: Communicatiecel van het RIZIV

Foto: Verypics

Publicatiecatum: December 2019

Wettelijk depot: D/2019/0401/24